

2018, patates kanserinin tezahürü için mükemmel koşulların olduğu yıldır

Автор(и): гл. експерт Лидия Димитрова, от ЦЛКР в София

Дата: 15.10.2018 Брой: 10/2018



Patates siğili – ülkenin başlıca patates üretim bölgelerinde on yıllardır bir sorun. Patates siğilinin etmeni – Synchytrium endobioticum (Schilbersky) Percival mantarı, dünya çapında patates üretimi için büyük ekonomik önemi nedeniyle karantina zararlısı statüsüne sahiptir. Son yıllarda hastalık, Avrupa bölgesinde de ciddi bir sorun haline gelmiştir. Durum, yeni agresif patotiplerin salgınlarının tespit edilmesinin yanı sıra, hastalığın Balkan Yarımadası'nın güney kesiminde: Türkiye, Yunanistan ve Bulgaristan'da – patojenin tipik dağılım aralığının dışında kaldığı düşünülen ülkelerde teşhis edilmesi nedeniyle alarm vericidir.

Enfeksiyonun ana bulaşma yolu, toprakta 40 yıldan fazla canlılığını koruyabilen kalıcı kış sporanjlarıdır. Kesin teşhis ve tanımlama, EPPO Teşhis Protokolü PM 7/28 (2)'ye uygun olarak Samokov'taki Merkezi Bitki Karantina Laboratuvarı, Patates Laboratuvarı Bölümü'nde gerçekleştirilir. Patates siğili üzerine detaylı gözlemler, ilk kez Bulgaristan'ın Samokov bölgesinde tespit edildiği 2004 yılından bu yana yürütülmektedir.

2011 yılındaki rutin kontrol denetimleri sırasında Smolyan Belediyesi sınırları içinde yeni salgın odakları lokalize edilmiştir; 2012, 2015 ve 2017 yıllarında Dospat Belediyesi'nde; 2017 yılında ise Madan ve Borino Belediyeleri'nde. Mevcut 2018 yılı, patates siğili gelişimi için son derece elverişli geçmektedir. Mayıs ortasından itibaren, salgın odaklarının tespit edildiği bölgelerde uzun süreli yağışlı bir dönem hakim olmuştur. Yağışlar Haziran ayı boyunca devam etmiş ve dönem normallerinin altında sıcaklıklarla birlikte seyretmiştir. Bu durum, patateslerin büyüme ve gelişmesi üzerinde son derece olumlu bir etki yapmış, patatesler aktif büyüme fenofazından çok hızlı bir şekilde tomurcuklanma – çiçeklenme fenofazına geçmiştir. Bu, onlar için kritik bir dönemdir; uygun koşullar altında zoosporlarla yazlık enfeksiyon döngüsü, meteorolojik koşullar elverişli olduğu sürece tekrarlanan birkaç enfeksiyon dalgasını kapsar.

Önceki yıllara ait araştırmaların analizi, en büyük riskin salgın odakları çevresinde oluşturulan tampon bölgelerde (uzun süreli patates monokültürü tarımı ve menşei bilinmeyen sertifikasız tohumluk patates kullanımı) olduğunu göstermektedir. **Bu yılki elverişli meteorolojik koşulların bir sonucu olarak, riskli alanlarda Haziran sonu ve Temmuz ayı boyunca görsel incelemelerin yapılması gerekmektedir.** Bu dönemdeki semptomlar, karnabahara benzeyen, gövdenin bazal kısmında lokalize tümör benzeri oluşumlardır. Yeşil renkli, granüler yapıdadırlar ve boyutları çeşide ve koşullara bağlı olarak değişiklik gösterir.

Görsel tarama için uygun olan ikinci aşama, patates hasadı sırasında Tipik semptomlar, yumruların gözleri çevresinde ve stolonlar üzerinde beyazımsıdan koyu kahverengiye kadar değişen tümörlerdir. Zayıf dayanıklı çeşitlerde, hiperplazi, yumru deformasyonu ve uyuz benzeri bir form gözlemlenebilir. Gerektiğinde, etmenin sporanjlarının mikroskopik incelenmesi ve tanımlanması için kesitler alınır. Hasat sırasında, tümörlerin bir kısmı kararır ve dağılarak toprağa kışlık sporanjlarını bırakır.

Patates siğili ile mücadele son derece zor ve çok zaman alıcıdır. Kimyasal mücadele için bir alternatif bulunmamaktadır. Hastalığın yayılımını sınırlamaya yönelik başlıca önlemler şunlardır: koruyucu kontrol, sıkı fitosaniter ve karantina tedbirleri ile oluşturulan tampon bölgelerde yetiştiricilik için dayanıklı çeşitlerin kullanımı. Toptan satış pazarlarından ve borsalardan alınan patateslerin tohumluk materyal olarak kullanılması büyük bir risk taşımaktadır. Küçük hane bahçeleri ve bostanlar için dikimde dahi sertifikalı tohumluk patatesler kullanılmalıdır.

Semptomlar tespit edildiğinde, üreticilerin derhal Bölgesel Gıda Güvenliği Müdürlüklerinin Bitki Koruma Şubelerindeki uzmanlarla iletişime geçmeleri gerekmektedir. Bulgaristan koşullarında tespit edilen patotiplere karşı dayanıklı çeşitlerin kullanımı hakkında bilgi mevcuttur.

"Bitki Koruma" dergisinin 2018 yılı 8/9 sayısından alıntılanmıştır.